

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ
УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ
В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ
АГРЕСІЇ**

**МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної
конференції**

19 червня 2026 року

**Одеса
2026**

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ
В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
19 червня 2026 року

ОДЕСА
2026

УДК 342.7:341.3:364(477)

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

Давиденко В.В., ректор університету, кандидат юридичних наук, доцент

Заступник голови:

Корнієнко М.В., перший проректор університету, доктор юридичних наук, професор

Члени оргкомітету:

Бабчук О.Г., завідувач кафедри психології та педагогіки, кандидат психологічних наук, доцент;

Гугулан Є., завідувач кафедри приватного права Академії «Штефана Великого», Міністерство внутрішніх справ Республіки Молдова, доктор філософії, доцент;

Домброван Н.В., начальник відділу організації наукової діяльності, кандидат юридичних наук, доцент;

Ковальова О.В., професор кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент;

Матієнко Т.В., професор кафедри психології та педагогіки, кандидат юридичних наук, доцент;

Пасько О.М., професор кафедри психології та педагогіки, доктор юридичних наук, доцент;

Пишна А.Г., завідувач кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент;

Сухарєва А.О., професор кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент;

Тетерятник Г.К., завідувачка кафедри кримінального процесу та криміналістики, доктор юридичних наук, професор;

Томіна В.Ю., доцент кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент.

Статті друкуються в авторському варіанті.

Оргкомітет дозволив собі лише скорочення статей,
які суттєво перевищували пропоновані обсяги.

Захист прав дитини в умовах військової агресії: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 19 червня 2026 р.). Одеса : ОДУВС, 2026 – 465 с.

Андрієнко І.С.

доцент кафедри цивільно- правових дисциплін
Одеського державного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ДІТЕЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

Прагнення України стати повноправним членом Європейського співтовариства передбачає необхідність існування в державі якісного механізму соціального забезпечення, що відповідає міжнародним стандартам та забезпечує гідний рівень і якість життя населення. Соціальні ризики сучасної України спричинили низку суспільних проблем серед яких стрімке розшарування суспільства за соціальними класами, загальне зубожіння населення, зростання кількості малозабезпечених громадян. Однією із найбільш соціально вразливих категорій із числа непрацездатного населення залишаються неповнолітні діти, а також сім'ї в яких вони утримуються й виховуються.

Аналіз останніх досліджень та публікацій у даній сфері свідчить про те, що різноманітним проблеми соціального захисту дітей та багатодітних сімей присвячено чимало праць провідних фахівців у галузі права, а саме: О.Боднарчук, В.Кузьмін, О.Потопахіна, О.Прокопенко, І.Чеховська та ін. Поряд з тим з'ясування сутності та видів соціального захисту дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів набуває особливої актуальності у складних сучасних умовах.

Значущість соціального захисту дітей обґрунтована та відображена цілим рядом міжнародних та національних міжнародно-правових актів. Декларація прав дитини, затверджена резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1959 року, серед інших, вміщує такі важливі принципи: дитина повинна користуватися благами соціального забезпечення; дитині повинні належати право на здоровий ріст та розвиток; з цією метою спеціальні догляд та охорона повинні бути забезпечені як їй, так і її матері, включаючи допологовий та післяпологовий догляд; дитині повинно належати право на належне харчування, житло, розваги та медичне обслуговування; дитина повинна при будь-яких обставинах бути серед тих, хто першим отримує захист та допомогу [1].

Загалом наукова література під соціально-правовим захистом дітей розуміє «комплекс взаємодії державних заходів і зусиль неурядових організацій щодо законодавчого та соціального закріплення прав дітей, в основі яких лежить пріоритет дитини, гарантування особистих та соціальних прав, прав у сім'ї та суспільстві, прав на здоров'я, освіти, повноцінне харчування, необхідність першочергової уваги до фізичного і духовного розвитку» [2, с. 273].

На національному рівні ключова роль у визначенні соціально-забезпечувальних прав дітей належить таким законодавчим актам, як Конституція України; Сімейний кодекс України; Закон України «Про охорону дитинства»; Закон України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю»; Закон України «Про

соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю»; Закон України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей»; Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування»; Постанова Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2005 року № 823 «Про затвердження Порядку надання одноразової допомоги дітям-сиротам і дітям, позбавленим батьківського піклування, після досягнення 18-річного віку»; Постанова Верховної Ради України від 17 січня 2020 року № 483 «Про стан соціального захисту дітей та невідкладні заходи, спрямовані на захист прав дитини в Україні» тощо.

Аналіз чинного законодавства України дозволяє виділити наступні види соціального забезпечення дітей, а саме: 1) пенсії; 2) державні допомоги; 3) соціальні послуги та пільги; 4) натуральні допомоги.

В основу визначення права на той чи інший вид соціального забезпечення дітей покладено соціальні ризики настання яких призводить до таких негативних наслідків як втрата фізичного та/ або матеріального характеру, які не можуть бути подолані людиною самотійно і потребують додаткової допомоги з боку держави. Водночас, особливість таких суб'єктів як діти полягає у тому, що у них виникнення права на соціальний захист в умовах воєнного стану зумовлене як ризиками загального характеру (хвороба, інвалідність, сирітство, безпритульність, малозабезпеченість тощо) так і подіями публічними пов'язаними з війною.

Тому новим видом соціального ризику, що став підставою соціального захисту дітей стали воєнні дії на території України. Особливої уваги потребує така категорія дітей як діти, що постраждали внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, - це діти, які внаслідок воєнних дій чи збройного конфлікту отримали поранення, контузію, каліцтво, зазнали фізичного, сексуального, психологічного насильства, були викрадені або незаконно вивезені за межі України, залучалися до участі у військових формуваннях або незаконно утримувалися, у тому числі в полоні ([ст. 1 Закону України «Про охорону дитинства»](#)) [3].

Також значна кількість дітей, які проживали в Донецькій, Луганській, Херсонській областях в АРК були змушені змінити місце свого постійного проживання, отримавши статус внутрішньо переміщеної особа.

Згідно законодавства [4] визначені категорії дітей мають право: на влаштування у дошкільні та загальноосвітні заклади державної та комунальної форми власності; на забезпечення безкоштовним харчуванням у закладах освіти, у закладах дошкільної освіти; пільгове оздоровлення та відпочинок; забезпечення лікарськими засобами у випадках та порядку, визначених законодавством; надання необхідної медичної допомоги в державних та комунальних закладах охорони здоров'я; дітям грудного віку та дітям раннього віку забезпечення дитячим харчуванням; отримання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам; діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, які досягли 16 років і перебувають на обліку внутрішньо переміщених осіб, мають право зараховуватися на облік громадян, які потребують поліпшення житлових умов, і соціальний квартирний облік за

місцем їх обліку як внутрішньо переміщених осіб; отримання соціальних послуг та соціального супроводження сімей тощо.

Також для означених категорій дітей передбачена державна цільова підтримка для здобуття професійної (професійно-технічної) та вищої освіти у вигляді: повної або часткової оплати навчання за рахунок коштів освітніх субвенцій державного та місцевих бюджетів; пільгових довгострокових кредитів для здобуття освіти; соціальної стипендії; безоплатного забезпечення підручниками; безоплатного доступу до мережі Інтернет, систем баз даних у державних та комунальних закладах освіти; безоплатного проживання в гуртожитку; інших заходів, затверджених Кабінетом Міністрів України.

Таким чином, під соціальним захистом дітей в умовах воєнного стану слід розуміти систему соціальних гарантій направлених на забезпечення належних умов для їхнього фізичного, інтелектуального та духовного розвитку, які передбачають ряд економічних, соціальних та організаційних заходів за підстави настання соціальних ризиків пов'язаних з війною.

ЛІТЕРАТУРА:

Декларація прав дитини прийнята резолюцією 1386 (XIV) генеральної асамблеї ООН від 20 листопада 1959 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_384#text (дата звернення 15.04.2026).

Соціальна педагогіка: мала енциклопедія / за заг. ред. проф. І. Д. Звереві. К.: Центр учбової літератури, 2008. 336 с.

Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 р. 2402- III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14> (дата звернення 15.04.2026)

Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20 жовт. 2014 р. № 1706-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18> (дата звернення 15.04.2026).

Наукове видання

**ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ.
МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції**

м. Одеса, 19 червня 2026 року

Підп. до друку 18.06.2026. Формат 60х84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times.
Ум.-друк.арк 26,16. Обл.-вид. арк. 31,04
Надруковано з готового оригінал-макета
Редакційно-видавничий відділ
Одеського державного університету внутрішніх справ
м. Одеса, вул. Успенська, 1
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДП №3507 від 25.06.2009